

ozna vojničkomu kaznetom i disciplinar-
nom zakonu.

**Koja su još ratna činjenja, osim lične
službe?**

Ima jih mnogo. Na primjer: Do potrebe
moras dati podvoze, ako jih i nije vojni-
čtvu prije odlučio za se; dakle samo na
porabu, i to nesamo seljačka kola, konje
i goveda i vozace k njima, nego i gospod-
ske automobile i slične brzovozove i njihove
osobice; trakoplove i golubove, ako zna-
jas razaslati vijesti. Za sve to ti po zakonu
ide primjerena naknada.

Steta na blagu i vozni i spremi, plati
ti vojnika vlast samo ako je za vreme
porabe nastala bez tvoje ili trojih ljudi
krivnje.

Vojničko može rabiti za svoje prevoze
i prohode bez naknade, sve putove, mo-
stove itd., makar su privatni. Za koje vrste
činjenja ili trpeza u ratne svrhe imas
pravo na oduzeta i za koje neimas toga
prava i kako se to ustanovljuje, o tom
ćemo govoriti posebice.

Već smo rekli, da ako vojaka to jest
vojnička vlast Tebi uzme životinju i nje-
zinu opreagu i vozove, kojegod vrsti, za
ratne svrhe i pod svoje, to ona otkupi
dobijet vrijednost svega, kako bude usta-
novljena po vještacima i oblasti. Rekli
smo i to, da za ratna činjenja druge vr-
sti na primjer za koju službu, ako su Te
uzeli za vojničkoga radnika, ili ako su Ti
uzeli samo pod kiriju (ovral) blago i voz
i zato dobijet otkodninu, to jest koliko
bi po prilici drugim načinom zaslužio na
dan. Sada ćemo dalje poći i vidjeti za koje
još stvari kao ratna činjenja ili trpeze imas
pravu dobiti otkodninu a za koje ne-
mas dobiti otkodninu. Za porabu cesta,
mostova, putera, makar da se samo pri
ratne, vojna oblast nije dala davati ni
takove otkodnine. Ako vojnička oblast
za neko vrijeme dok trajerat zabrani koji
privatni ili javni prohod, nije dala isto
dati nikakove oduzeta. Ali ako je put, most,
cesta otkodnjena upotrijebnom od strane
vojne sile, onda imas pravo da Ti ta
steta bude plaćena. Dakako u pravdom
mjeri, a ne pretjerano. Ako vojnička
oblast zapovjedi, da se ima obustaviti za
koje vrijeme promet na privatnoj željez-
nici, telegrafu i telefonu, vojnička vlast
nije dala za tu obustavu dati naknadu.

Vojna vlast za vrijeme rata može po-
dane uzeti i cijelu jednu tvornicu (fabriku),
recimo jednu potarnu ili šćebarnu ili
tvornicu odnosa, postola itd. sa svim nje-
zinim radnicima, ali dakako, ako su takove
separae od ostale radnje i privrednjive dati
će im vojnička vlast primjerenu naknadu,
a ona može ovo postupanje smisliti, ili
povećati i do potrebe dati ljude od svoje
uprave da tamo rade.

Pojedinci kuća i zemljišta dani su za
vreme potrebe prepustiti svoj posjed voj-
ničkoj vlasti, ako joj je potreba, da ono
služi ili da služi za neko drugo potre-
bitno ili most ili budu to drugo potre-
bitno za ratne operacije. I za takove upo-
trebe zakon dopusta naknadu, ali nećes
dobiti naknadu za upotrebu kuća, ako Ti
je i prije prema stajala, isto tako nećeš
dobiti naknadu za upotrebu potokova,
maza i neobradjenih zemljišta. Ali od do-
bru, kada treba samojte obraditi na primjer
samjati osimom, od onde Ti treba pravica
za naknadu.

Može vojnička vlast zahtjevati i više.
Na primjer ako joj smeta jedna kuća, ili
je prebraka u fronte može zahtjevati, da
se parvali povrna ili djelovanje ili da se
briže prebrada, u tom slučaju već vlasti-
čtvu predje na vojničku oblast i ona će
biti dala platiti vrednost prema procjeni,
a ne samo porabu. Napokon moras na
zahtjev vojničke vlasti ustupiti jim na
porabu zemljišta, koja bi obnaošte potre-
bitna za ublažavanje (neprijateljske sile).

o za smještenje ratnoga materijala svake
vrsti. Zato Ti po zakonu ide naknada ako
nije Troja zemlja bila pusta ili nije bila
samo pašnjak ili šuma.

Dužan si dati i životinje za klanje, ako
ju vojaka traži. To obično vojne oblasti
pitaju preko općinskoga poglavarstva, samo
do velike sile može se zahtjevati od kmeta
životinju za rasplod i od mužjaka. Dakako
i za životinju, koju si dao za klanje imas
po zakonu pravo, da Ti bude plaćeno.
Oblasti izračunaju ta vrijednost polag
osrednjih tržišnih cijena i još do jedne trećine
preko. Vidili smo certifikate, što su ljudi
dobili za volove dane za klanje, pak po
dasi mora se reći da nije krivo. Samo je
želiti da bude ljudem čim prije plaćeno i
da civilne vlasti provide kako bi se narod
namjestio onoga dobavio drugoga. Blga.

Može se napokon zahtjevati također
krma i to putem općine, a tako i paš-
njaki za ispašivanje životinje, dakako sve
uz primjerenu otkodninu. Općine imadu
velikih dužnosti za ratna činjenja, na pri-
mjer ako ljudi koji obavljaju ratna činje-
nja (radnici) ili njihova životinja obole,
pak nemogu biti liječeni od vojnstva, va-
lja da ih preuzme općina. Može se od op-
ćine zahtjevati također, da djelomice ili
posve vojenoj vlasti izruči svoje bolnice i
što ima u njima alata, šizeta i ljekarija.
Napokon mora općina prestati na čuvanje
one crkave stvari, koje bi joj vojnička
vlast nalozila. Nu ako bi se vidjelo, da bi
troškovi za čuvanje prema vrijednosti stvari
bili preveliki ili, da bi se stvari lahko po-
kvarile, može politička vlast (kapitana) od-
rediti, da se takove stvari prodadu a
utrženi novac da se uruči najbližoj voj-
ničkoj vlasti.

Nabrojili smo ovdje mnogo toga, što
zakon naredjuje, da moras dati vojničkoj
vlasti, ili podasiti, da ona nešto čini na
Trojem. To smo učinili zato, neka narod
zna, da se ikogod nebi ludo usprotivio,
i da nebi došao u slo radi svojega ne-
uzanja. Ali pritužiti se dostojnim načinom
i predložiti, da se učine promjene, a ko-
liko su moguće, to je slobodno.

**Kojim načinom se odobnjaju naknade ili
otkodnine za posredni radnik činjenja i
koliko se dobije od jedne, a koliko od druge
ratne činjenje ili za trpeza u ratne svrhe?**

Ne može se na ovo odgovoriti posre-
točno za sve slučajeve. Zapamtiš ovo:
Tri su stvari glavne na temelju kojih možeš
dobiti oduzeta, ili oduzadu za porabu
i za činjenje. Neke otkodnine ustanov-
ljene već po oboljelih zakonih i naredbah.
Na primjer: ina se od prije, koliko imas
dobiti za noc i dan stanja i za hranu
vojniku, ako je stacionar pri Tebi ili za
sobu vojničkoga častnika. Koliko imas
pravo dobiti na jedno ili drugo ratno či-
njenje za vreme mobilizacije i dok traje-
rat, to od puta do puta odlučuje mini-
star za zemaljsku obranu, a najviše puta
ustanovili će takove iznose komisije, koja
je malo postarjiena. To su komisije bili
porječevne za preuzimanje ili za usta-
novljenje naknade i šteta. Ako Ti je voj-
nička vlast nešto uzela ili oduzela, da
podnesi neki šteta na svojem, te ako
si zadovoljan s onim, što je obnaošte be-
smisla, i ako Te odmah plate, nitko bolje.
Ali ako ne može biti, da Te za ratna činje-
nje odmah plate, ili nitko zadovoljan sa
iznosom, koji su obnaošte da Ti ide, onda
imas pravo prijaviti se pri Trojem općin-
skom poglavarstvu još kojih već mjeseci
ne predavaka rata, koje vrhu još svet
svjedoci računaj od onoga dana u kojem
bude ministar za zemaljsku obranu ogla-
sio prestaje delatost ratnih činjenja. Na-
tako Troje glavna oduzeta ili otkodnje
porječevne ili komisije, koja će biti za
svaki slaganaat. Te otkodnje postaje se do-
biti na komisije, koje će biti kad namjeri-
mo. Ako si bio zadovoljan otkodnje otkodnje
ili komisije komisije, dobro je, dajti ih
onakle, kakle su one oduzete. Ako si

zadovoljan s njihovimi odlukami, onda iz
Trota ide strar u Beč na najviše povje-
renstvo, sastavljeno od zastupnika mini-
starstva rata i onoga za zemaljsku obranu
i onoga od financije, pak još drugih mi-
nistarstva prema slučaju, koji bude. Za
ovu mobilizaciju i rat, u kojem smo sada,
izdao je ministar za zemaljsku obranu u
dogovoru sa ministarstvom rata i drugim
zanimanimi, naredbu od 25. jula 1914.
broj 171 lista državnih zakona, kojom
je odredio, što imaju dobivati vojnički
radnici i drugi pomoćnici i podvozi, i ko-
lika je tarifa za razni živež, što bi ga
vojna vlast uzela od naroda.

Ovdje ćemo navesti najglavnije odredbe
i to one, koje mogu zanimati u prvom
redu naš puk:

1. Otkodnina za lične radnje u vojne
svrhe ima se udariti po radnici radnika
u mjestu gdje je vojnička radnja i prema
zanatu od koga je. U nijednom slučaju
lična radnja nije plaćena sa više od 8
kruna, a to recimo samo bolesničaru i
sličnim radnicima šnog zanata.

Mehanikar, masinist, konduktar i kovač
za podvoze i vodj (partifirer) pri dogonu
životinje za klanje, imaju po 5 kruna na
dan, kad su izvan svoga bivališta. Prostim
radniku, koj neima zanata pripadaju 3 K
na dan.

Za putovanja pripada militarskom rad-
niku oduzeta po vojničkim propisima.

Put na dopust i natrag treba da plati
sam.

2. Zaposleni u jednom poduzeću (fabriki,
mlinu itd.), što ga je vojnička vlast pre-
uzela za se, dobivaju plaću kao i do sada.
Ako moraju raditi više, nego li prije pre-
uzeta, to jim vojnička vlast ima otkodniti
posebice.

3. Istrojenje orudja otkodni se polag
toga, kako ustanovi onaj vojnički bitni po-
glavica, pod kojim se je orudje trošilo. Po
mogućnosti ima se dogovoriti sa općinim
poglavarstvom. Tu otkodninu ima vojni-
čki radnik primiti u dan, kad je otpušten
od radnje.

4. Koji bi u radnji obolio, već smo re-
kli, da ima pravo poći u bolnicu vojničku.
Tim se razumije, da ima tamo, kakvegod
vrsti je bolnica, bezplatno eru opetrbu i
lječiva i ljekare.

Povrh toga dobiva još plaćeno nadnice,
koje je imao dok je obavljao lične radnju
ratnu.

5. Za podvoze, koje si dao vojničkoj
vlasti, ustanovljena je ova tarifa:

- Za voz sa parom konja uprežen E 6.—
 - Za voz sa jednima konjem . . . 4.—
 - Za voz sa parom volova uprežen . . . 5.—
 - Za dva opremljena konja bez voza . . . 4.—
 - Za jedno tovarno živinca . . . 3.—
 - Za opremljenog konja od sedla . . . 3.—
- Povrh toga pripada čovjeku, koj je živo-
tinju dao, kruna za vreme dok radi, i nad-
nica (8 kruna) za voziča.

Ako vojnički radnik, ili vozač, dobiva
opetrbu (manatu) od vojničke strane, onda
mu se vrednost iste odbije od nadnice.

Te otkodninae za blage i nadnice za
vreme pripadaju ti od dana, kada te je
vojnička vlast preuzela do dana, u kojem
te je otpustila i još dalje sve dok dajest
na svoj dom. Ali to vreme računa se tako,
da imas poći na dan najranijim voznim
putem i da na svaki dan nisi daleko pre-
veliki više od 40 kilometara. Ako bi ti od
mjesta, gdje si vozario pak do doma bilo
50 kilometara, onda ti računamo samo jedan
dan. Ako bi ti bilo 60 i više ali ne sto,
onda ti računamo dva dana putovanja, jer
svaki 30 kilometara preko 40 računa sa
jednim dan putovanja.

Za motore i automobila tarifa je
svaki i jaksi od 6 kruna do 40 kruna na
dan porabi, a posebice nedavno čovjek,
koj namoji.

Za goveda što ti vojna vlast oduz-
ma bude glasovata, ide ti jošom sa sv-
jet kruna i po.

Ako imas spraviti vojničku životinju po-
krov (šlatu, skadaoj, triem, šubu) ide te
za svaku glavu govoda 2 hectara, a za svaku
glavu drobnog zmba i za krmet i heter
na dan.

**Kakovu naknadu su imas pravo dobiti za
prebradu?**

Ministarstvo za zemaljsku obranu odre-
dilo je u gorispomenutoj naredbi ovako:

Čovjeku, koj je na radnji za ratne svrhe,
pripada svaki dan: sedam desetina kilo-
grama kruha, dvije porcije kave, svaka
porcija 30 grami kave i 25 grami cukra,
400 grami prikuhe (recimo ili rize, ili so-
čiva i sličnoga).

Za sve to dobro prirediti i pouziti ra-
čuna se na svaku porciju 30 grami soli,
pol grama papra ili paprike, 20 grami
friske pivrtine za juhu, 2 centilitre octa,
20 grami masla, 5 grami ili kapule ili če-
snja i pol litra vina ili tri četvrtine litra
pive.

Pojedini obroci ovako su propisani:

- Za ručak (frustik): porcija kave.
- Za objed: cijela porcija mesa i pol por-
cije prikuhe i pol porcije pica.
- Za večeru: pol porcije prikuhe i pol
porcije pica.

Ono sedamsto grami kruha podijeti se
na dva tri obroka, a druga porciju kave
možeš zahtjevati ili k objedu ili k večeri.
Tako možeš zahtjevati i to, da ti porciju
mesa rasplove, pol za objed, pol za večeru.

Ali, ljudi moji, negledajte natanko, da
biš sve bude tako, jer bi se gubilo prevec
vremena i mrtilo prevec papira, da se
ima sve izračunavati na daku. Samo on-
dje, gdje bi vam se očitao krivica čimla,
pritužite se dostojnim načinom, jer je već
pukao glas, da se je naš hrvatski narod
vjerno odstavio i za ovog rata sa sve što
se je od njega pičalo, pak za stalno nije
volje ni našega usrdnoga vladara ni nje-
govih vojskovođa, da bi naš narod gla-
dovao ili nedobio što mu pripada.

Pa koliko se računava svake porcije?

OVAKO: Sve ono gore rečeno sa cijel-
dan kruna 1.79
a za mali ručak (frustik) — 25
a za sami objed sa cijelom porcijom
mesa 1.15
za sami objed sa pol porc. mesa — 84
za večeru sa pol porcije mesa — 62
a za večeru bez mesa — 35

Polag toga smatrat lahko, kakle ti imas
pravo odbiti od nadnice, ako te od voj-
ničke strane hrane.

Ako ti uzmu na opetrbu nešto stvari
te su posve dobre, ministarstvo je za to
ustanovilo također tarifu za ovo ratno
doha. Navodjamo samo glavne:

Pšenica po kila	hectara 23
Pšenična muka slična	33
„ „ „ „ „ „	43
„ „ „ „ „ „	53
„ „ „ „ „ „	63
„ „ „ „ „ „	73
„ „ „ „ „ „	83
Kuruzna muka	54
Pačul (i bob)	55
Leta	75
Krumpir	12
Zelje, repa i slično	4
Kleto selje i kiselu repa	3
Vino kruna 14	
Pivo (bira)	5
Rakija	19
Ocat	— 5

Životinju za klanje plaćaju ti govoda po
krunu i osam hectara svake kile lire var-
(Blaga za rasplod i za mlade nepriema
ovcu po K 1.10, krmete po K 1.00, ko-
po K 1.00, tele po K 1.00.

Koji imate po gore navođenim pro-
cima što dobili, najbolje je da se obrate
na blage vojničke poglavarstvo, a na-
na općinsko poglavarstvo, koje, ako sam-
ovna potašte odobro, neće se por-
na kapitanatu i da ste spravili svi
Nas Srma i od Nasa Štoga:

Lula, Augusta 1914.

Europejski rat.

Opći položaj.

Oružje natih četa te naše saveznice Njemačke prati bojna sreća. Kod naroda naše monarhije nije ni u ovom velikom i krvavom ratu malaksala stara hrabrost i odvažnost, kojima znadu čieniti velikih pobjeda i nad pretežno brojnijim i mnogo jačim neprijateljima. Te pobjede naših junaka tim su zamaštije što imaju da iz drže na više fronta proti raznorodnim neprijateljima a na jugu, na srbskom ratištu, takodjer proti neredovitim četama, komitaisima, te urođjenicima muslimk i ženskim, koji znadu često iz zasjede navaliti na naše čete.

Kako naše tako vojske Njemačke pobje donosno prodiru na glavnim bojištima. U zadnjem broju donieli smo službeno priobćenje, kako je taktika naše armade u glavnome posvećena operacijama na sjevernom bojištu proti Rusiji. Takovu taktiku uporabili su i Niemci na bojištu proti Francuzima, proti kojima su postavili glavu silu, dok su na istočnom ratištu proti Rusiji stupili u defenzivu, te su tim na stupom pomarili sve račune Rusima, koji su prodrli u Prusiju sa četiri armade i tri konjaničke divizije, držeći da će Niemci proti njima poslati veće sile i tako oslabiti svoju moć na zapadu proti Francuzima. Na to se nije dogodilo, jer su Niemci velikim pobjedama u bitkama kod Wirbaken i Gumbinnen zaustavili i ograničili navale Rusa, a na to naše vojske prodiru sve dublje u samu Rusiju i to takovim uspjehom, da Rusija mora prije sama sebe braniti nego li priteći u pomoć Francuzima. Naša vojska na desnoj, istočnoj obali Visle, kod mjesta Krasnika hametice je razbila jednu veliku rusku vojsku, te sad juri napred prema Lublinu. U prvi čas nisu ni sami naše vojskovođe očekivali tako veliku su pobjedu izvjestili i koliki su udarac zadali Rusima. Ovo je bila prva veća ruska vojska, koju je Rusija u brzini spremila protiv nas. A ta ruska vojska je sada razbita.

Ali to još nisu svi jadi ruski, jer upred sa ovom našom vojskom koja je razbila rusku vojsku kod Krasnika, ide druga naša velika vojska na zapadnoj obali Visle prema Varšavi i Ivanogradu.

Ovo naše naglo i pobjedonoeno prodiranje u Rusiju, omogućit će Njemačkoj, da ona medjutim do kraja obračuna sa Francuzima i Englezima na kopnu. Naš junacki saveznik može se tomu potu mirno duše posvetiti, jer može biti uvjeren, da će medjutim naše čete sa jednakim oduševljenjem i hrabroću braniti Njemačku protiv Rusije, kao stoju vlastitu domovinu. Bitke kod Krasnika, Novoselca itd. satazuju, da će naša hrabra vojska onako obračunati s Rusima u Rusiji, kao što su naši junacki saveznici obračunali sa Francuzima u Francuskoj i Belgiji.

Radi velike pobjede Niemca nad Francuzima poslao je naš car i kralj njemački kome caru Vilimu ovu brzojavku: Stavne pobjede, koje su porazile jakog neprijatelja, pobjede, koje je izvojevala njemačka armada pod Tvojim visim zapovjedništvom, imaju svoju veličinu i svoje uspjehe za hvatiti željenom volji, koja je silno jako naša nabrušana i podignula. Medju vojvodi koji Te pobjednika kralj, rado bih ti uta knose najviši i najsvjetliji vojnički častni znak, što ga imamo. Molim Te dakle, da primiš veliki križ Moje vojničke reda Marije Terezije kao znak visokog poštovanja i slavnoga ratnoga savezništva. Inzgodje, dragi prijatelju, doniet će Ti poseban odliknik, kada Ti bude drugo. U dobroj vjeri, kada Ti i Tvoje armade visoko čieniti čestitni rad industrijalnog generala pl. M. K. Bes, podjeljujem mu komandantski križ vojničkog reda Marije Terezije.

Na ovu brzojavku odgovorio je car Vilim brzojavkom, u kojoj se trunoti i radostno zahvaljuje na brzojavci, kojom mu je Njegov Veličanstvo izrazilo svoje i svoje vojske osjećaje. Istodobno izriče car Vilim svoje duboko osjećanje zahvalnosti na visokom odlikovanju te oduševljeno slavi naše pobjratimstvo na oružju, koje se tako izvrsno pokazuje i na dalekom istoku, te je najljepše u ovo ozbiljno doba. Nadalje se veli u brzojavci: Medjutim su i Tvoje čete kod Krasnika dale dokaza svoje starodrevne hrabrosti. Uami u znak Moje poštovanja i čienjenja ovih čina red Pour le Merite. Pročelniku generalnoga štopa Tvoje obrambene snage, G. P. Conradu pl. Hötzenrodu podjeljujem red željezne krune prvoga i drugoga razreda. Bog je do sada pomogao, on neka i nadalje blagoslovi našu zajedničku pravdu stvar.

Na tu brzojavku Njegovu Veličanstvo car i kralj je odgovorio: Radostnim ponosom Me napunja, što si primio red Marije Terezije posve u onom smislu, u kom sam Ti ga dao kao znak najvišega vojničkoga odlikovanja. Priznanje, koje izriče dosadanjima djelima Moje vojske, zatim to što si podjelio red Pour le Merite Mene i željezni križ Conradu, vrlo me dira. Primi zato Moju najusrdniju hvalu. Bog neka dalje pomogne! Franjo Josip.

Naša država je prekinula diplomatske odnošaje sa kraljevinom Belgijom, odnosno navjestila Belgiji rat. Naš poslanik na belgijskom dvoru javio je to belgijskom ministru ovim dopisom: Po nalogu svoje vlade čast mi je Vašoj Preuzvišenosti ovo izjaviti. Pošto Belgija, odklonivši ponudu, koju joj je njemačka carevina opetovano stavila, pruža vojničku pomoć Francuzima i Velikoj Britaniji, koje su obje Austriji i Ugarskoj neprijateljske, a odigle čimnice, da su, kako je konstatovano, austrijski i ugarski državljani u Belgiji pred očima kraljevskih oblasti pretrpjeli potstupač, koji je u opreci sa najprirodnijim zahtjevima čovječnosti, te nije dopušten niti prema podanicima neprijateljske države, prinudjena je Austro-Ugarska prekinuti diplomatske odnošaje, te se od prvoga časa smatra kao u ratnom stanju prema Belgiji. Ja ostavljam zemlju sa oobijem posadništva, te povjeravam zaštitu austrijskih i ugarskih državljana poslaniku ujedinenih država Amerike u Belgiji. Sa strane carske i kraljevske vlade dane su putnice grofu Errebault de Dudzele, belgijskom poslaniku.

Sa ratišta.

Rat sa Srbijom.

Na južnom ratištu nije važnijih dana dotlo do većih bitaka. O stanju ispod Beograda ugarski dopisni ured javlja iz Zemuna, da pred Beogradom vlada razmjerni mir nakon u zadnje vrijeme teško provedene borba između našega i srpskoga topništva na liniji Banica i Topčider. Nakon oduše paze zemunski teški topovi pucaju na srpske položaje, te odgovaraju stalno na srpsku vatru. Monitori rijetko kad imaju agode, da pucaju na beogradske položaje. S takva se agoda desila pred nekoliko dana, kada su u jetro ječe pucaali usljed napada ja Seba na jedan naš izvidni motorni čamac.

Naša glavna briga ide sa tim, da prepiječimo Srbe u njihovoj namani, da po puno razore bijavnici srpski most, što nam uspijeh, budući da se neći stalno razvijajujuemo reliktorima srpske položaje. Jedne su namne noći Srbi poveljeli operacije protiv mosta, ali smo ih u tome odlično sprejčili.

U zadnje doba strah se naših artiljerij nad Beogradom iziskano službo, te se tim zgodom brzojavno obilježili i nabrajajevi

Srbije, donijevši važne izvještaje o srpskim položajima.

Iz Zemuna se može vidjeti, da Beograd nije noću električno rasvijeljen. Može se motriti dalekozorom, da je električna centrala, koja se nalazi u blizini utvrda, razorena. Prema ovamo stiglih vijestima, ne funkcionira više ni beogradski vodovod.

Sa ratišta na bosanski-srpskoj granici nema važnijih vesti niti se što važnijega dogodilo. Ug. dopisni uređ javlja, da je srpska vlada službeno izjavila, da su srpske trupe na južnoj obali Drine pretrpjele velike gubitke, pak da su se posve povukle sa bosanske granice u nutarnost, gdje im je zgodniji teren za operacije.

Isti dopisni ured donosi, da naše čete napreduju u Crnu Goru, dok naša morarica s uspjehom neprestano bombardira Lovćen.

Rat sa Rusijom.

Na Austrijsko-ruskoj medji vodi se već od 26. augusta velika bitka. Iza naše pobjede Rusa kod Krasnika neprijatelj je morao naglo umaknuti prema Lublinu (u Rusiji). Kod Krasnika (sta medje u Rusiji) nisu sudjelovale glavne austrijske i ruske armade nego se borilo medjusobno naše lievo krilo i rusko desno krilo.

Sada su pak stupile podpune armade u boj, koji se prostire na preko 400 kilometara dugoj crti sjeverno od Krasnika prema istoku prema Lavovu i odtud proti jugu do rieke Dnjestr. To je bojno polje, koje ništa ne zaostaje za njemačko-francusko-belgijskim.

Strajno lievo krilo naše armade, posebno one čete, koje su pobjedile kod Krasnika, prodiraju sada sjeverno proti Lublinu. Druga naša armada je prodrla u rusko zemljište između rieke Vjepzte i Bug i zaposjela mjesto Z...

Naše su trupe koncentrirane sjeverno-zapadno i jugo-zapadno od Lavova.

Sa ratnog dopisanog ureda javljaju u subotu: Veliki boj, koji je započeo 26. augusta traje dalje. Polotaj naših četa je ugodan: sunce sije, vrijeme toplo. Koliko se moglo danas o podne prosuditi borbe naših armada sa glavnim silama ruske vojske nije još odlučeno. Do sada se mogu pregledati samo djelomice uspješni pobjedonosni armade, koju je general konja ničva Viktor Dankl vodio kod Krasnika. U činojz intu dne 27. augusta, koja je ovičeno junacki jurit, zauzeo jako utvrđene položaje na visinama Vjedokice-Duize, posredilo se ponovo pobjediti ruske čete, koje smo već srušili kod Krasnika, zajedno sa pripjelim pojačanjima, sve skupa blizu deset divizija raznih ratnih zborova. Jedan naš zbor je u toj bitki za robio jednog generala, jednog pukovnika, 3 druga Mopka i 40 običnih oficira i oko 2000 momaka sa mnogo ratnog materijala.

O toj velikoj bitki nadalje javljaju, da se nastavlja sa ovom četinom na ruskom ratištu. Istočna armada generala Dankla, koja uskoro brojnim utvrđenim položajima neprijatelja nastavlja bez prestanka napredovanje prema Lublinu, naše čete počeju se navalu proti jakoj ruskoj vojski, koja im je dotadila u susret iz Cholana. Posle bitaka kod Krasnika bilo je novih bojova, i ovi starodovoljni za naše čete kod Zamocaja i oae sjeverno i istočno od Tomaszowa gdje se je 28. augusta jedna naša armada predrijezala na rusku zemlju sa uspjehom borila.

U ovoj bitki kao i u bitkama kod Krasnika zarobljeno je na tisuće Rusa; u istočnoj Galiciji naše su se čete branile sa izrazdovom uspjehom i otporom proti vrlo jakim i mnogobrojnim silama neprijatelja. U ponedjeljak javljaju: Na sjevernom ratištu naše se čete nalaze još uvijek u istočnom bojništvu Lublin Krasnoslaw-

Hrubie-zov. Glavna odlika očekuje se u najkraće vrijeme.

Na srbskom ratu stiu nije se dogodilo nikakvih bitnih promjena.

Njemačko-Francuski rat.

Na cilom zapadnom ratištu ovičeno je njemačko oružje svuda lovorvieniama slave i pobjede. Njemačke trupe zaposjela su malne svu Belgiju i ustanovile svoju vlast. Belgijaska vojska, koja se hrabro opirala njemačkoj vojsci poražena je na svim linijama, te će njemačke redovite trupe, do sada zaposlene u Belgiji biti povučene iz Belgije i uporabljene u boju proti Francuzima, a Belgiju će zaposjediti njemačke čete pučkog ustanka da uzdrže red u Belgiji.

Proti Francuskoj napreduju njemačke vojske slavodobitno nanajevj Francuzima strane poraze. Niemci su Francuze na granici od Belgije do Švicarske u desetdnevnom boju hametom potukli i natjerali u bieg, a njemačke čete sve više se približuju glavnom gradu Francuske, Parizu.

O tome se javlja: Njemačke su čete potianule Francuze na cijeloj crti od Cambraja do južnih Vogeza (gorje). Engleska armada je bila kod Maubeng (Mobsz) poražena, a kod Namura je bilo pobjedjenih osam francuskih i engleskih armadnih zborova. Iza toga bila je kod St. Quentin (Sen Kantele) podpuno poražena engleska armada i tri francuske teritorijalne divizije. St. Quentin je još kakovih 120 kilometara daleko od Pariza (dan i pol hoda po prlici). Niemci su tu zarobili više tisuća ljudi, 7 poljskih baterija i jednu tešku bateriju. Južno-istočno od Mezlerama njemačke su čete prekoracile rijeku Maas. Njemačko lievo krilo potisnulo je francuske goraste čete iz devetdnevnih bojova načaj istočno od Spinala.

U istočnoj Belgiji, kod St. Quentin, Englezi su potpuno odučeni od svojeg orudja i sada im ne preostaje drugo, nego da bjeste proti lukama Calais, Havre ili Cherbourg.

Vojske generala Blov i baruna Hansen potukle su podpunoma izmedje Namura, Namur i Maas sa prilici osam armadnih zborova francuskih i belgijskih u bojovima, koji su trajali više dana. Sada proganjaju neprijatelja istočno od Maubenge. Tvojzjerz Namur (u Belgiji) pala je poslije dvodnevnog bombardiranja.

Armada vojvode Alberta Wintembaztoga proganja poraženog neprijatelja između Semoise i preko Mote. Armada njemačkog carevica osvojila je utvrđene položaje neprijateljske pred Longwy, odbila je jaku navalu iz Verduna i napreduje prema Metz. Longwy je pao.

Armada bavarskog kraljevića bila je nepadnuta od novih neprijateljskih sila iz pozicija kod Nancy i sa juga, ali je navalu odbila. Armada generala Heringtona proganja neprijatelja u Vogzima prema jugu. Atencija je ispratojena od neprijatelja.

U četvrtak i petak poduzele su četiri divizije belgijske iz Anverse navale proti njemačkim četama u pravcu proti Broeufje. Čete ostavljene straga da drže na čelu Anverre potukle su belgijske čete i zarobile mnogo ljudi i osvojili više topova. Pučanstvo Belgije sudjeluje svagdje u bojevima proti Niemcima, radi čega postaju njemačke čete proti građanstvu jako strogo. Tako su njemačke čete uništile savim liepi gradik Lovain (Loven), jer su stanovnici tog grada iz zasjede i naglo napali pučkama i pištolama iz prozora, krovova i kranha na njemačke čete, koje su putem martirali a da nisu nikada ostali jer je pučanstvo prije bilo mirno. Radi toga zaplojažetog napadaja protiv nas je mnogo njemačke krvi, ali je taj napadaj platio cijelo pučanstvo svojom glavom a sjajna samo vatrom naša naštrva.

U tim devetdnevnim bojovima na francuskoj medji u ovoj cjelini borbe su našim armada. Bitka je bila mnogo veća, nego

li poznata najveća bitka naroda proti Napoleonu kod Ljepkoga i nadmašuje sve ratove, što ih je uobče bilo na svijetu. Na belgijskoj granici je bilo pet njemačkih armada, koje su bile potrebne, da zaustave sjeverni dio francuske armade. Svi berlinski listovi kažu, da je uspjeh njemačke armade u tim bojovima takav, da je rat u Francuskoj dobio.

U nedelju popodne je nad Parizom letio jedan njemački aeroplan i bacio bombu, koja je pala u ulicu Reticolites, od koje su teško ranjene dvije žene. Iz aeroplana bačena je također jedna zasta vica s pismom, u kojem piše, da je nje mačka vojska na vratima Pariza i završuje: ne ostaje Vam drugo nego da se predate. Usled ovih francuskih poraza vlada u Pariza velika potištenost, a položaj u kojem se sada nalazi Francuska vrlo je ozbiljan. Očekuje se svaki čas, da će u Parizu puknuti revolucija. U zadnje doba zapu stilo je mnogo obitelji Pariz. Ti ljudi pri povijedaju, da je u Parizu već došlo do velikih demonstracija, te Francuzi očekuju da će Niemci do mala doći u Pariz, radi čoga su Parizani pripravni da bježe iz grada. Vlada je pak dala sve skupe umjet- nine iz Louvre prenieti na sigurno mjesto izvan Pariza, a na Louvre dali izvijesti crvenu zastavu.

Englesko-njemačka bitka na moru.

Na moru je u petak došlo do male pomorske bitke između Njemaca i Engleza. O tom se javlja: U petak prije podne prikazalo se u maglovitom vremenu, koje je oduzimalo pogled, više engleskih mo- derno opremljenih malih krizarica sa dvie flotilje razarača torpeda, okolo 40 na broju, u njemačkom zaljevu sjevernog mora, sjeverozapadno od Helgolanda. Nastao je žestoki boj između pojedinih brodova neprijateljskih i naših lakih ratnih ladja. Njemačke male krizarice odviše su pro- dirale za neprijateljskim brodovljem prema zapadu, te su najed slabog vidika došle u boj s jakim oklopnim krizaricama neprijatelja. Njegovog Velikanstva brod „Ariadne“ bila je iz male udaljene napu- cnuće od dvie bojne oklopne krizarice vratil Lion i obaspane vatrom iz teških topova te je iza časnog boja potonula. Veći dio momčadi, vjerovatno 260 ljudi, moglo se je spasiti. Torpednjača V 187, koju je streljalo jedna mala krizarica i 10 raz- arača torpeda, također se potopila, sipajuć do svršetka vatra na neprijatelja. Prvak i zapovjednik flotilje su poginuli, dočim je znatan dio posade spašen. Kako javljaju iz Londona potopile su se i dvie male krizarice Köln i Mainz u boju sa jakim neprijateljem. Dio njezinih posada 9 ča- stnika i 81 momčadi spašeno su engleske ladje. Prema istoj engleskoj vijesti, bili su i engleski brodovi teško oštećeni.

Njemačke rasli rat.

U zadnjem broju doneli smo službenu vijest njemačkog izvora, da su Rusi pro- valili Prusku granicu i zaposjeli nekoje mjesta. Rusi su prodrli s velikom silom u istočnu Prusku i dopri do Insterburga. Niemci su na to računali i zato su za neko vrijeme ostali u defenzivi (u obrani), jer su morali glavnu silu poslati proti Francuzima, da je čim prije poraze. Tako su Niemci u Prusiji pred Rusima pro- ravnane po prije odinšenoj sačuti u naj- ljepšem redu uzimajući i hrabro odbijali rusku premoć. U tom prodiranju Rusi su nepobedno ostali namamreni, jer su već mislili da će do mala biti u Berlinu. Nije prošlo dugo a već dolazi vijest, da su ruske sile, koje su provalile od Jaga u Prusiju, našle bitku kod Ortelsburga na šestokilodajer njemačkih sile, koje su procrtale sve ruske sačute. Niemci su tu u trećonoj bitki poraženi Rusi i potisnuti natrag a naše pregovaranja prohe granice. O toj bitki jav- ljuje iz Njemačkog glavnog stana: Nake sile u Pruskoj pod zapovjedništvom ge- nerala pokornika pl. Hindenburga u bitki

koja je trajala tri dana, pobiedile su u okolici Ortelsburga rusku armadu od pet zborova i tri konjaničke divizije, koja je prodirala od Narewa, te ju sada slijedi preko medje.

O bojovima u Pruskoj dolaze vijesti o strašnom porazu Rusa. Glavni sto njemačke vojske javlja: U velikim bitkama u kojima je ruska armada bila pora- žena a istočnoj Pruskoj kod Tannen- berga, Hohensteina i Ortelsburga, je približnem računom bile je zarobljene više od trideset tisuća Rusa među kojima mnoge viših oficira.

O toj bitki donosi „Lokalanzeiger“ od svog ratnog dopisnika ove potankosti: Bitka se bila na neobično velikom prostoru različitog zemljišta, sad sune, sad mo- vare, presječeni lumina, poljima, čistine, gdje se nemože govoriti o jednom nepre- kinutom smjeru. Dogodio se, da su se ruski odieli borili jedan proti drugom. Desno krilo naših aktivnih četa, dakle prvi redovi su kod Soldau i Gilgenburga; središte (domobranstvo) prema Hohen- steinu, lijevo krilo kod Allensteina, Wor- lenburga, Bischofsburga. Sradiste se, lvala našim teškim topovima, hrabro suprotstavi desperatnom pokušaju Rusa da provale naše redove. S desna napredovalo se s desnim krilom prema Neidenburgu, a s lijeva s lijevim krilom napred prema Pas- senheimu. Ove operacije dovele su do podpunog obkoljenja Rusa sa svih pet armadnih zborova i tri konjaničke divizije a kojima su se opri s velikom odvažnošću. Na vrhuncima zapadno od Hohensteina vidio sam marširali tri tisuće ruskih za- robljenika prema cesti. Ti pustaje činili su ulitak zaglupljeni i pokvarene čeljadi. Među njima vidjelo se mnogo zlotinačkih lica, koje se u prvi mah imna držali za počinitelje strašnih divljačkih djela o ko- jima pripovijedaju bjegunci.

Rat s Japanom.

Kako smo to javili u evropski ra- umjela se i Japan sa skrajnjeg istoka, naviestiv njemačkoj rat, na što je tad naša monarhija Japanu naviestila rat. Spomenuli smo, da je Japan natio povod rat s Njemačkom toboske radi posjeda Kiau-čiau što ga Njemačka ima od Kine u najmu, dok se je u istinu Japan zaratio s Njemačkom radi Engleske, koja ga je nahukala proti Njemačkoj.

Japan je u istinu rat započeo na skraj- njem istoku, poslavši sv. je brodovlje pred Cingtau, glavni grad njemačkog posjeda u Kini. Japanski list „Jamato“ piše, da ja- pansko brodovlje bombardira Cingtau. Vojkovođe japanske armade sude, da će Cingtau trebati tri mjeseca obojedati, jer je pomda obokrbljena s municijom i zi- vežom za osam mjeseci. U petak večer došla je u Cingtau šifrirana brozjavka njemačkog cara, koji pozivlje posadu, da se brani do skrajnosti. Niemci su razstrie- lili sve, što bi moglo japančkom brodov- lju poslužiti za cilj.

Zadnje vijesti sa ratišta.

Veliki poraz Rusa. — 70 tisuća Rusa zarobljeno. — Njemački bojevi.

Na nepobedno bojstvo proti združenim Francuzom, Englesom i Belgijancem Nje- mačke sile pobjedonosno napreduju uz neprestane bojeve prema natiriji Fran- cuske. Na tom bojstvu prodiru u Francusku šest njemačkih armada i potiskuju Fran- cuske udruz ciele granice od Belgije sve do Švicarske.

Na istočnom bojstvu proti Rusima Nje- mačke sile izvježavaju krsnu i slavnu p- bjedu nad Rusima. O tome javlje glavni njemački stan: Na istoku najavljuje p- bjeda generala pokornika Hindenburga ima takle vruće važnost nego što se mi- slilo na prvi pogled. Paraz neprijateljstva je podpun. Tri vojna zbora sa uništena, za- robljeno je sedamdeset tisuća Rusa i 300 oficira među tima dva zapovjedajna ge-

nerala. Sav ruski materijal artilerije pod puno je razoren.

Naši bojevi s Rusima.

O velikoj bitki što ju blje naša vojska s Rusima javljaju: Žestoka bitka između Zamostja i Tisovice, koja je trajala tjedan dana, svršla je podpunom pobjedom naših četa pod generalom Auffenbergom. Uhuvačeno je mnogo zarobljenika i osvo- jeno 160 topova. Rusi uzmiču prema rici Bug. Također armada generala Dankla, koja sada napada Lublin, bilježi nepre- stane uspjehe. U istočnoj Galiciji Lavov je još u našim rukama, ali sasvim tim tamno je položaj jako težak usljed napre- dovanja Rusa s premoćnijim silama.

Proročanstva o Papama.

Za 141 Papu obstoji proročanstvo u je- dnoj rečenici, koja bi imala označivati u glavnom pravac vladavine dotičnog Pape ili razvitak događaja za vrijeme vladanje kojeg Pape, dotično označuju karakter samog Pape.

Još imade samo devet tih proročanskih rečenica, to jest, da će biti još samo de- vet Pape a onda dan sudnji — za koji pak znamo da neza nitko kad će biti, kako to spominjemo na koncu.

Te proročanstva o Papama izasla su prvi put g. 1596. pod naslovom: „Propheta de futuris Romanis Pontificibus“ (Pro- ročanstva o budućim Rimskim Papama) a sadržavaju 141 rečenicu, kojom se sim- bolično označuje pojedini Papa i to od g. 1143. sve do konca svieta.

Već, da je izreklo ova proročanstva sv. Malahija O'Morgair, nadbiškop u Ar- maghu, reformator keltske crkve u Irskoj. Sv. Bernardo piše za sv. Malahiju, da je imao dar proricanja, ali neza ništa o tim „proročanstvima“. Stoga su počeli sum- njati o vjerodostojnosti tih „proročanstva“, pa je Isusovac Cl. Fr. Menestrier g. 1698. dokazao, da su ona djelo kasnijeg an- ktora. Možda su čim-čim razuvijena za konklave g. 1590., u kom je bio izabran papom Grgur XIV. Nelko je htio, da bi pomoću ovih „proročanstva“ otkrio iz- bor kardinalu Simoncelliu, ali ina nije pošlo za rukom. Od g. 1143.—1590. (dak- le unatrag) ta „proročanstva“ dobro ka- rakterizuju Pape, ali i za buduće Pape ima nekih zgodnih „proročanstva“, od kojih su ipak mnoga međulim tako op- čenita, da bi mogla vrijediti za svakoga Pape. Dakle pravih dokaza nema, da bi je sastavio Sv. Malahija, ali je stalno da su sastavljena oko g. 1590. i pritična sv. Malahiji.

Prigodom izbora budućeg Pape zanima- će naše čitatelje nekoja od tih proroč- stva, pak takova donasmo za posljednjih osam Pape i za dva buduće — devet njih. Ista glase:

„Petrus apostolicus“. Apostolaki pot- nik. Time je označen Pijo VI. i zbilje su prijašnji Pape boravili ponajviše uvijek u Rimu, dok je Pijo VI. mnogo putovao po svijetu. Tako je g. 1783. išao caru Jošipu II. u Beč. Godine 1798. morao je poći u Firencu, a odatle u Francusku, gdje je i umro.

„Aquila rapax“. Grabeljivi orao. Tim je imenom zgodno označeno vrijeme vla- danja Pija VII. U to je najime doba fran- cuski car Napoleon poput grabeljivca orla, koga je uzao u svoj grb, gotovo sve via dare kiao krune i zemljišta, te je Paju Pija VII. zarobio i odveo u Francusku.

„Canis et Coluber“. Pas i zmija. Po svetoj pismu označuje pas vjernost, a zmija mudrost. To je dvije sposobnosti, vjernost i mudrost pape Leo XII. uistinu i posjedovao, pa je već kao kardinal bio obog toga izabran za sve važnije poslove.

„Vic religiosus“. Pobozni muž. Pijo VIII. je mislio bio maš pobozan. Urn i pol je molio prije nego je preuzeo čast namje- nika Kristova, i brzo je ina toga razdijelio sav svoj imetak među siromaha.

„De balneis Etruriae“. Iz etrurskih to- plica. Za Pape su Grgur XVI. upeli be- božni učenjaci i naravoslavci sve svoje sa- lože, da prošire svoje krive nauke. Sazvali su bili veliki sastanak svih učenjaka u etrurske toplice u Pizi. Grgur je XVI. ka- toličkim učenjacima zabranio učestvovati na tom sastanku.

„Crux de cruce“. Kriz od kriza. Poznato je, kako je kralj Viktor Emanuel našlo veliki kriz nezaboravnom Papi Piju IX. A kraljevi savojski ili pijemontski imadu u svom grbu i na zastavi — kriz. Tada je bio Papi nalož na kriz od kriza pje- montskoga.

„Lumen de coelo“. Luč na nebu. Papa Leon XIII. bio je potomak stare plemičke rimske porodice, koja ima u svom grbu repatu zvijezdu, luč na nebu.

„Ignis ardens“. Gorući oganj. Za Paju Piju X. Plemeniti je pokojnik doista pre- stavljao pravi gorući oganj te gorljivo na- stojao i radio, da u Kristu obnovi svijet.

Iza pokojnoga Pape Pija X. spominju se još devet pape. Znamenja imadu ova: 1. Religio depopulata. Opustošena vjera. 2. Fides intrepida. Nepokolebiva vjera. 3. Pastor angelicus. Angeoski pastir. 4. Pastor et naua. Pastir i mornar. 5. Flos florum. Cvijet sviju cvijetova. 6. De medietate lunae. Izmjedu polu- mjesece.

7. De labore solis. O pomrčini sunca. 8. Gloria olivae. Čast masline. 9. Gloria in persecutione extrema sanc- tae romanae ecclesiae sedebit Petrus Romanus qui pascat oves in multis tribulationibus. Quibus transactis civitas septicolis dimoretur et iudex tremendus iudicabit populum suum. (U posljednjem proganja- nju svete rimske crkve vladati će Petar Rimski, koji će pasti oves u mnogim ne- voljama. Kad ta prestanu, razoren će biti grad na sedam brežuljaka (Rim) i strašni će sudac suditi svoj narod).

Iz ovih se važnih „proročanstva“ vidi, kako su općenita, pa se ne mogu ta- tumati. Najmanje se pak može držati i vjerovati tim „proročanstvima“, da će izn- devotoga Pape od nade po ređu doći ko- ncu svijeta, jer o tome vešt kar Gospodin „e o dani onom i o čas: nitko ne zna, ni angeli nebeski, do Otac sam“. (Mat. 24. 36.)

Bazne vijesti.

Pobjednici Austrije! (priopćuje Go- spodarska Sveza za Istru u Puli.) Pod gorljivim naslovom došao nam je proglas preuzvišenog c. i k. ministra za poljo- djelstvo, s preporukom Namjesništva. Trst, 26. Augusta 1914. Br. II-1008/14, da ga čim više obnarodujemo, što ovim rado čitamo, haš očajno kako je došao, premda je za naše došnje krajeve u nekom po- gledu takakojan. Proglas kaže:

Velik, ali ozbiljan čas postavlja na poljo- djelstva Austrije teške zahtjeve. Na tisuće seljaka jest pod oružjem i bore se hrabro za čast i veličinu naše domovine.

Ali nemanja zadaca je i dužnost poljo- djelaca Austrije, skrbiti zato, da slavna vojska i ostali narod u zemlji nebudu moreni gladom.

Toj svetoj velikoj dužnosti udovoljuje poljodjelako pučanstvo u ovim danica na blagotvoran način, buduć ono revno sprema pod krov zetu, koju nam je ove godine Bog u bogatju mjeri dao.

Najčvršće ruke zamjenite kova mačem. Ali starci, tene i djeca napinju svoje ak- halne moći i nadomestljaju udiviljanje vri- jednim uspjehom one, koji odose u boj za cara i dom, sa svoju vlastitu gudu i slobodu seljaka.

Tako će osigurana je u vrijeme dijelo- vima naše predratne domovine otročidjanja sava.

Time se ali nazivjemo zadovoljiti i pod uticima ovih dana moraviti na vrijeme, koja ina da dedito.

Ako se i pouzdano nadamo, da će nam se, još prije no prvi urvevi prozeleni, povratiti blagoslovi mira, moramo ipak brinuti se zato, da nas nasljedna godina nadje gospodaraki jak, a ne da nas iz utasa rata pohodi glad i bijeda.

Zalibe ovogodišnje žetve će se djelomično uporabiti, a dovoz će možda još biti spriječavan.

Radi se sada o tome, da se, usprkos pomanjkanju mnogih jakih ruku, usprkos pomanjkanju konja, polja tako obrade, da ista donesu mnogo hogata nehom blago slovljena ploda.

Takodjer teska skrb i briga, nemijsje priječiti rad sijača, te se moraju uz međusobno pomaganje odstraniti sve potškočke.

Nadalje se radi i o tome, da ljetos sijejemo baš ono, što ćemo u sljedećoj godini najviše potrebovati, t. j. plodove, koji su za svagdanju hranu najpotrebitiji.

Toga radi sijejmo pored svega pšenicu, raž, krumpir i sočivo, da se tako uzmognu nadoknaditi ona sretstva prehrane pučanstva, koja se pridobijuju stočarstvom i mljekarstvom, te koja će možda zatijem — osljed sadanjih zahtjeva ratovanja — djelomično u manjoj količini, raspoloživa biti. Sijejmo kukuruz u koliko vam to klima dopušta.

Sijanje ovih tih plodova, izkazati će se osim toga u ovim časovima osobito unosno. Smanjite stoga — u koliko vam to obziri na to cjelokupno gospodarstvo dopuštaje — sadjenje onih biljka (povrća), koje su za pak, koji se sa rata vraća, manje važne i nužne.

Budite si svijesni dužnosti, koje imate da izvršite kao ohrabrujući sloj države, cijeli će vam puk biti haran.

Beč, dne 19. augusta 1914.

G. k. ministar poljodjelstva:
Zenker s. r.

Zemaljski ured za posredovanje posla. Zemaljski Odbor za Istru izdao je na kotarske urede za posredovanje posla i na mjesne komisije za poljske radnje

institucija od 14. augusta Zemaljski odbor je preuzeo i ustrojio zemaljski ured za Istru radi evidencije i posredovanja posla za vrijeme ratnog stanja, toliko obzirom na poljodjelstvo koliko u interesu obrtnih poduzeća i radništva.

Sudjelovanjem zemaljskog poljodjelstog vijeća i zemaljskog poljodjelstog zaroda po uputama ministarstva ovaj ured namio je: a) primati od kotarskih ureda (koje se imaju osnovati kod svakog kotarskog poglavarstva) izvješća o pomanjkanju ili c preobilnosti radnih sila u dotičnom području; b) na temelju tih izvješća ili izravnih obavijesti provesti zamjenu radnih sila među raznim političkim kotarima u pokrajini; c) pokriti eventualno pomanjkanje radnih sila u pokrajini sa radnicima iz drugih pokrajina, odnosno zaposliti domaće radnike u drugim pokrajinama, to sve putem središnjih organizacija ustanovljenih u Beču.

Posle u pokrajini fali ureda ili državnih, koje se izričito bave posredovanjem strukovnih i obrtničkih radnje, bilo bi pogodno i korisno da se kao što u zemaljskom uredu usredotoče i u kotarskim uredima i mjesnim komisijama posredovanja koji za poljodjelstke radnje toli za obrtničke.

Posrijem se pak ponovno obćenaka glavarstva, koja do sada to nisu još učinila, da bezodržavno ustanove mjesne komisije i započnu radom predviđenim u naredbi od 5. augusta L. D. Z. br. 199 i 200, staviv se tako u dodir sa kotarskim uredima na svaku njihovu potrebu, koju nebi mogli ispuniti u granicama mjesne obćine.

Zemaljski odbor stavlja već od sada na podpuno raspolaganje svoj zemaljski ured toliko kotarskim uredima koliko mjesnim komisijama, koja će o svom osnovanju obavijestiti kotarske glavarstve.

Zadružna Zveza u Ljubljani poslala vam je slijedeću okružnicu, koju toplo pre

poručamo svim našim zdrugam po Istri. Okružnica se glasi ovako:

O prestanku ratnog stanja, kao i o gospodarskom položaju nakon sklopljenog mira, sada se ni iz daleka nemože prouiditi.

Sigurno je već sada, da će biti nekoje vrsti živeža teško dobiti ili će im sijena poskočiti, tako da ih siromašniji puk neće moći nabaviti.

Dužnost zadržne organizacije jest: u takovim teskim časovima priskočiti narodu u pomoć. Zadržna zveza namjerava započeti sa akcijom, koja bi pomoću javnih faktora već sada zasigurala prilicnim cijei nama stanovitu množinu pojedinih vrsti živeža, za koje se je bojati, da bi mogle uzmanjati.

U tu svrhu je potrebno, da ima Zadržna zveza iz pojedinih krajeva pred sobom vjerne podatke, koji će služiti za temelj daljnjoj radu.

Molimo Vas, da nam dakte javite:

a) Kakova je uopće ovogodišnja ljetina u vašem kraju?

b) Izgleda li, da će trebati kupovati nekoje vrsti žita i kukuruza, i neće li naime dostajati domaći proizvod?

c) Koje vrsti žita bi trebalo kupiti i od prilike koju množinu za vaš okoliš?

Čim budu točniji vaši odgovori na ova pitanja, tim će biti bolje udovoljeno našoj svrhi.

Očekujući, da ćete nam čim prije saopćiti, koliko zahvalimo, bilježimo

za zadržnim pozdravom:
Zadržna Zveza u Ljubljani.
Ljubljana, 28. augusta 1914.

Obustava kaznenog postupka proti ratnim pozvanicima. Uporozujemo naše čitatelje na ovu naredbu i preporučamo, da upute o njoj oš narod.

Njegovo Veličanstvo je izdalo na ministra pravosuđa ručno pismo, po kojem oni pozvanici zajedničke vojske, zemaljske obrane i pučkog ustanka, koji su pred 18.

obustavi, ako u ratu verno ispune svoje dužnosti. Izuzet je postupak radi čina, kojima je kazna odmjerenja na pet godina. Tko misli, da može na temelju tih odredaba zahtjevati obustavu proti njemu zavedenog postupka, neka to nakon istupa iz vojničke službe prijavi svojem vojničkom zapovjedniku ili pak tekom sedmaka iz svršetka ratnog stanja ili svojeg istupa iz vojničke službe neka podnese molbu na nadležni sud.

U primjetbama tom cesarskom ručnom pismu izvadja ministarstvo: Medju muševima, koji su sad pozvani u rat ima mnogo takovih, koji su već u kaznenojstragi, ili pak se imaju bojati, da se proti njima svede istraga. Skoro svaki okrivljenik, koji je sada otišao na obranu domovine, u očekivanju postupka proti njemu očulo bi to kao teško breme. Čin milosti, što ga može očekivati, olakšava i odstranjuje to teško čuvstvo i daje pobude k vjernom ispunjivanju vojničkih dužnosti za svakoga, koji je svjestan kakovo krivnje.

Najvišim čin milosti odnosi se doduše samo na manja kažnjiva djela, koje progoni javni tužitelj, a na zločine pak samo u toliko, u koliko prieti kazna najviše pet godina. Kada pak zabes prieti kaznom do pet godina, onda sudori u najviše slučajeva dosudjuju kaznu ne preko šest mjeseci. Spomenuta granica je u suglasju s Najvišim ručnim pismom od 7. augusta l. g. gdje se je obćedalo pregled kazne do šest mjeseca, kojih ovršenje je odloteno ili je bilo prekinuto, da se tuženiku omogućiti ispujojenje vojničkih dužnosti.

Konklave (Isber Pape). U ponedjeljak dne 31. augusta sastali se se po propisu kardinali u Vatikanu na zborovanje — konklave — na izbor novoga Pape. U 10 sati prije podne služio je kardinal Ferrata u Sikinskoj kapeli sv. misu sa satvom:

Duha Svetoga; misi su prisustvovala 53 kardinala. Pod misom držao je tajnik odluka (brevé) Galli propovjed na latinskom jeziku „pro eligendo pontifice“ (o izboru Pape), u kojoj je preporučio kardinalima, da pospješe izbor i izaberu najdostojnijega. Iza mise držali su kardinali kratku sjednicu a nato se razidjose svaki u svoj dom.

Od 66 kardinala prisustvuje u konklavu 60, fale dva iz Amerike, a ostali su bolstni te je tima dozvoljeno izostati iz konklave.

U pet sati po podne sastaje se svi kardinali u konklave i time je započeo izbor. Tog dana nisu držali sjednice.

U utorak imali su kardinali dvie sjednice, ali glasovanje nije dovelo do uspjeha. To se znade iz ovoga: tog dana vidjeli su sa trga sv. Petra kako izlazi dim iz stanovitog željeznog dimnjaka, što je znakom, da Papa još nije izabran. Kada namime nijedan ne dobija potrebiti broj glasova (dvie trećine od glasujućih) onda glasovnice na posebnom ognjištu sa slanom izgore i dim toga izadje kroz željezni dimnjak, što se vidi na trgu sv. Petra i po tome puk dosnade, da Papa još nije izabran.

U sriedu vidjele su se opet dvie „fumate“, znak, da se dvaput glasovalo ali oba puta bez uspjeha.

Naručbe amerikanških loza iz državnih rasadnika. U proljeću 1915. biti će na prodaju slijedeće količine amerikanških loza iz državnih rasadnika u Primorju uz ove uvjete:

1. 20.000 komada navrnutih loza različitih europejskih vrsti na velikolistni Riparji i Rupestris montikoli.

2. 200.000 komada žilavica vrsti velikolistne Riparije i Rupestris montikole.

3. 800.000 komada rozaga vrsti velikolistne Riparije i Rupestris montikole.

Lozama su slijedeće cijene za svakih 1000 komada:

a) amerikanškim navrnutim lozama 140 K;
b) amerikanškim žilavicama sa siromaš-

sjednicu 30 K
c) amerikanškim rozagama za siromašnije vinogradara 5 K, za imućnije pojedničke 16 K.

Siromašnost vinogradara, koji budu naručili lozu po sniženim cijinama, imade općinsko glavarstvo da savjesno i istinito potvrdi.

Navrnuti loze će se dati pojedincima samo u manjim količinama poglavito za širenje boljih vrsti loza.

Ako naručbe pojedinaca predju 500 komada žilavica ili 2000 komada rozaga, namjesništvo si pridržava pravo, da zadržnu količinu snizi prema zahli i prijavama.

Naručbe loza neka se prikazu putem kompetentnih općinskih ureda, koji drže na raspolaganje osobite tiskanice za ovu svrhu, najkasnije do dana 31. oktobra o. g. Naručbe, koje prispiju nakon onoga roka, neće se uzeti u obzir. Ko naruču loza, neka se vlastitom rukom potpiše na na izkazu naručbe u stupcu za opatke.

Općinska glavarstva imadu da ispunjene izkaze naručaba odmah pošalju kompetentnom c. kr. kotarskom poglavarstvu (c. kr. namestništvu novog svjetnika u Trstu, magistratu u Rovinju), koje će jih predložiti namjesništvo.

Loze će se dati samo primorskim vinogradarima. Trgovci trajem isključeni su od dobave rečenih loza.

Cijene se razumlju od rasadnika u Trziju odnosno Kanfanaru te se primjerna svota imade platiti kod preuzimanja loza; ako se loza pošalje željeznicom, poštom ili parobredom, ova svota će se povući ujedno sa troškovima za embalaba i prevoz, koji će se računati po vlastitij cijeni.

Kod naručbe neka se točno naznači: 1. bistro napimano ime, prebivalište, t. br. i stališ naručitelja; 2. porezna općina, u kojoj se loza pošalje; 3. željezna vrst i množina loza; 4. željez

nička odnosno parobrodarska i poštanska postaja, kamo da se loze pošalju.

Kad bi zateljena vrst loza bila već razgrabljena ili kad je nebi više bilo u dovoljnoj količini, nadomjestiti će se drugom vrsti.

Loze treba pregledati odmah što stignu; eventualne pritužbe neka se bez zatezanja uprave na ovdjetnjeg c. kr. vinogradarskog nadzornika.

Kasnje stige pritužbe, neće se uzeti u obzir.

Pri koncu se opata, da se amerikanške loze iz državnih zaliba principijelno ne dijele badava.

Iznimka će se učiniti samo za one male vinograde, koji se obvezu da će posaditi amerikanški vinograd za uzgoj materijala za ponavljanje vinograda.

Molbenice za besplatni odstup amerikanških žilavica za baš spomenutu svrhu neka se prikazu ravno c. kr. namjesništvu do gore označenog roka.

Ratne kokarde. Ratni pomoćni ured c. k. ministarstva za unutarnje poslove izdao je ratne kokarde, koje imaju služiti kao manifestacijski znak patriotičkog čuvstva i ujedno takodjer po dobavi pomnožiti će sredstva namijenjena za ratne svrhe. Te kokarde izradjene su vrlo ukusno iz svile u crno-zlatim bojama i imaju oblik puceta sa četvornama obrubljenog crno-zlatom vrpcom. Te ratne kokarde prodavat će se po 30 para komad.

Raspava proti našem uredniku. D. o. s. t. m. j. imala se proti našem uredniku obdržavati tiskovna raspava pred porotnim sudom u Rovinju, ali je radi bolesti našega urednika odgođena na neodređeno vrijeme.

Kovan novac u prometu. Sira publika zahtijevajući u sadanje vrijeme kovani novac ne može pojmili kad joj se veli da kovanoj novca imade dosta, samo ga ljudi drže i ne daju u promet. Oni neprestano traže kovani novac od notarnih zarada, mjesto da djeluju kod svojih sagradjena da se riješe manje skupljanja kovanoj novca. Državne kovanice preprastano kaju kovani novac, no sadanjej potrebi nije tako lahko dočkati, jer poma priugotavljanja nije tako jednostavno.

Da je pogreška misao tako imade malo kovanoj novca u prometu, dokaznje ova

strizaljka. U prometu imade odnosno je izaslo iz državnih kovnica:

komada po	komada	linos u krunama	
100 K	27.483	2.748.300	
20 K	33.934.749	674.694.980	
10 K	10.570.698	106.706.980	
5 K	17.926.803	89.634.015	
2 K	10.344.500	20.489.000	
1 K	150.793.992	150.793.992	
20 H	168.234.922	33.646.984	
10 H	224.377.726	22.437.773	
5 H	669.900.568	13.398.011	
1 H	338.871.006	3.388.710	
Ukupno	1.634.882.436	1.120.938.710	

Prema tome se može vidjeti da kovani novca imade dosta, samo kad ga nebi nekoji neuki i spekulanti sakrivali.

Nu država je i tomu doskočila time što je izdala nove banke po dvie krune, koje će nadomjestiti manjkajući srebrni novac.

Država bi sada pravo učinila, da stavi izvan krieposti sv kovnati novac po dvie krune, pak bismo vidjeli kako bi brzo poplavile srebrne dvokrunke naša mjesta.

Otvorenje škola. Neke novine donose, da je c. kr. ministarstvo nastave odredilo otvorenje pučkih i građanskih škola u redovito vrijeme, dne 15. septembra. U mjestima gdje su školske zgrade zapremljene u vojničke svrhe ili inače postoji takva zaprieka za izvršavanje redovite poduke, odredit će se posebno, da se u tim slučajevima poduka vrši izmjenično za jedne prije podne a druge poslije podne ili tako da će odredba glasiti prema shodnosti prilika.

Takodjer srednje škole otvorit će se u obično vrijeme, a gdje to prilike nebi dopustila, odgodit će se početak poduke za neko vrijeme.

Mladi Hrvat. Uprava „Mladog Hrvata“ javlja svim svojim pretplatnicima i prijateljima, da je bila primorana uslijed više odredbe obustaviti izdavanje lista, dok traje rat. Kad osvanu normalne prilike i opet će „Mladi Hrvat“ doći u pohode svojim milim prijateljima.

i razna moderna roba za muška i ženska odjela razadilja uz najviše cijene
Jugoslavenska trgovina
F. Sterneck u Golja (Stajerska)
br. 314
Pišite po glavni cjenik o više od tisuću stvari, koji se svakomu pošalje badava. Za narucbe iz Srbije, Bugarske, Njemačke i Amerike treba novac poslati unaprijed.

PEKARNA
LJUDEVIT DEKLEVA
Via Campo Marzio br. 5 - Podružnica Via Sissano 14.
Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.
Direktna poslužba u dom i u javna lokala.
Prodaja svakovrstoog brašna iz najboljeg mlina po dnevnoj cijeni.
Poslužba brza i točna.

Sjetite se družbe Sv. Cirila i Metoda za Istru!

Ustanovljena 1891.

ISTARSKA POSUJILNICA u PULI

registrana zadruga sa ograničeno jamčenju
Vlastita kuća (Narodni Dom)
Podružnica u Pazinu.
Daje hipotekarne i mjenbene zajmove i uz mjesečnu otplatu te prima uloške, koje ukamaćuje uz

4 1/2 %

čisto bez ikakvog odbitka.

Ustanovljena 1891.

Himna
Družbe sv. Cirila i Metoda prodaje se u korist Družbe tiskara Laginja i dr. u Pali.

MANEVA DALMAZIJATARIJA
ANT. RADIG
ANT. SPLJET
V. SP. RATO
V. SP. RATO
V. SP. RATO

MASTIN
LAŠILO
u korist družbe sv. CIRILA I METODA - ISTRU
Broj 2 cijena 30 filira
Zakonom 205

„Croatia“ OSIGURAVAJUĆA ZADRUGA U ZAGREBU.
Jedini domaći osiguravajući zavod. Utemeljena g. 1884.

Centrala: Zagreb u vlastitoj palati, uzag Heravate i Frvađevičeve ulice.
Podružnica u Trstu, Via del Lavatore br. 1. II. kat. Telefon br. 2594.

Glavna zastupstva: Ljubljana, Osijek, Rijeka i Sarajevo.

Ova zadruga prima uz povoljne uvjete slijedeće vrste osiguranja:

1. Osiguranja glavnica za slučaj doživljaja i smrti, 2. Osiguranja miraza, 3. Osiguranja životnih renta;
- II. Protiv štete od požara:

1. Osiguranja sgrada (kuća, gospodarskih zgrada, tvornica),
2. Osiguranja pokretnih (pokućstva, dućanske robe, gospodarskih strojeva, blaga i t. d.),
3. Osiguranja poljehkih plodina (žita, sijena i t. d.);

III. Bezbjednih plaćanja protiv razumpunja.

Zadružna imovina u svim odeljima iznosi K 3.375.000-88
Godišnji prihod premije s pristojbama K 1.571.136-97
Isplošene odštete K 6.400.996-53
Specijalni povjerenici i fakultetari namučuju se uz povolj. uvjete.
Povjer. za Pala i okolice: Anto Iskra, Via Campo Marzio 5 I. kat.

Svatko mora da pogodi!

400.000 i 200.000 franaka iznose glavni zgoditci turskih srećaka.

6 vućenja svake godine! Buduće vućenje 1. kolovoza. 475.000 odnosno 375.000 kruna odn. franaka i lira iznose svakogod. ditnji glavni zgoditci skupine 6 odnosno 6 izvrsnih srećaka. 13 odnosno 9 vućenja svake godine! Buduće vućenje 1. kolovoza! Mjesečni obrok od K 4- daje. - Cijeni: naručnicima namiljanjene su nagrade i premije!

Izjašnjenja daje i narucbe prima za „Slovensku i Hrvatsku Narodnu struku“
Valentin Urbančić, Ljubljana 15.

SLAVENIMA PULE I OKOLICE
preporuča
svoje bogate i solidno
SKLADIŠTE
POKUĆTVA
Filip Barbalčić - Pula
Via Sissano Br. 12. i Via Diana Br. 2.

Pozor! Pozor!
Veliko skladište i zaliba
šivaćih strojeva
za krojača, postolare
Singer šivaći stroj
za obrt i domaću porabu
K 76.-
sa 5 godišnjim jamstvom i
Dvokolice
Premier Be-ka Hollos, dvo-
kolice Couric koje K 150.-. Cjenike
pošilja franko.
Preporuča se: Stroj k srejtin
Jon. Dekićeva i sin
Gorice, via Kukuljević 1.

ALFA
Brzi stroj za paranje krme za blago
jeft najbolji parnik odloga svijeta
Patentovan! posebna naprava za
pečenje rakija i šljivovice.
Naprava za ispiranje pšenice
od vina i piva. - **GRUPA ZA**
KUHARJE NOVA.
Dio: družbe **ALFA SEPARATOR**
KRO, KRO.